

Izdod Mētrienas pagasta pārvalde
2012. gada marta avīze Nr. 162

Aiz lazdu skarām smaržo puķu laiks...

Lazdu skarās pavasaris rasu birdina. Lietus lāses smeļ pumpuru neatvēršajās acīs. Pavisam drīz. Pavisam drīz. Vēl tikai mirklis un puķu laiks cauri sirdīm un dvēselēm uz vasaru trauks. Piebirs vizbuļu zilais debesu lauks. Dzeltenā purene uzsauks mežmalā. Taurenis laimīgs šūposies kautrīgajai mällēpei uz pleca. Saule savus zeltaini dzeltenos paklājus, pieneņu košumā mirdzošos, pakalnos un lejās vēdinās. Pasauli pārņems saldā ābeļu ziedēšanas ēra.

Vai pamanīji, ka sniega pulkstenītis jau vakar iezvanīja pavasari? Drīz... Pavisam drīz...

Solvita
Valdas Otvares foto

Marts īsumā

03.03. Mētrienas zemledus makšķerņieki piedalās sacensībās Ērgļos.

03.03. Tautas namā Madonas deju aprinča jauniešu kolektīvu koncerts.

04.03. Mētrienas komanda piedalās novada atklātajā zemledus makšķerēšanas čempionātā Sāvienā.

11.03. Piedalīšanās Atašienes pagasta zemledus makšķerēšanas sacensībās.

11.03. Mētrienas sieviešu volejbola komanda spēlē novada čempionātā Lubānā.

17.03. Mētrienas volejbola komanda spēlē Dzelzavas kausa sacensībās.

17.03. Mētrienas kausa sacensības zemledus makšķerēšanā.

18.03. Mētrienas tautas nama jauniešu un senioru deju kolektīvu mēģinājumi Madonā.

20.03. 90 gadu vecumā Annenieku kapos guldīta Monika Ostrovska no Mētrienas ielas 5.

24.03. Mētrienas zemledus makšķerņieki piedalās sacensībās uz Kāla ezera.

25.03. Mētrienas tautas nama deju kolektīvi piedalās skatē Madonā.

25.03. Mētrienas sieviešu volejbola komanda spēlē novada čempionātā Ļaudonā.

25.03. Mētrienas zemledus makšķerņieki piedalās Kalsnavas pagasta sacensībās.

27.03. Vecāku sapulce Mētrienas pamatskolā.

31.03. Diskotēka tautas namā.

2012. gada 1. ceturksnī Mētrienas pagastā piedzimuši trīs mazuļi – Māra Macijevska, Ervīna Kraukļa un Laura Gruduļa ģimenēs.

Notikumus apkopoja
Ilmārs Grudulis

Madonas novada pašvaldības saistošie noteikumi Nr. 33

„Madonas novada pašvaldības teritorijas un tajā esošo būvju uzturēšanas un tām pieguļošo publiskajā lietošanā esošo teritoriju kopšanas noteikumi”

(Apstiprināti ar Madonas novada pašvaldības 23.09.2010. domes lēmumu (protokols Nr. 19; 6. p.)

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Lietotie termini:

1.1.1. *Madonas novada pašvaldības teritorija* – Madonas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā ietilpstošā Madonas pilsētas teritorija un novada pagastu teritorijā ietilpstošo ciemu teritorijas;

1.1.2. *apstādījumi* – visas ar augiem apaudzētas un koptas platības, kurās neiegūst augu produkciju pārtikai, koksni, grieztus ziedus un citu produkciju. Apstādījumi ietver parkus, dārzus, košumdārzus, skvērus, bulvārus, alejas, kapsētas, nogāžu nostiprinājumus u.c.; apstādījumos ir koki, krūmi, vītēnaugi, puķu stādījumi, zālieni, ceļi, ūdenstilpnes, takas un laukumi ar dārza mēbelēm un ierīcēm, celtnes apstādījumu apkopei u.c.;

1.1.3. *brauktuve* – ceļa (ielas) daļa, kas paredzēta transportlīdzekļu braukšanai;

1.1.4. *pieguļošā teritorija* – īpašumam pieguļošās publiskā lietošanā esošās gājēju ietves, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas, grāvji, caurtekas vai zālieni līdz brauktuves malai;

1.2. Madonas novada pašvaldības teritorijas un tajā esošo dzīvojamo, sabiedrisko un ražošanas ēku uzturēšanas un tām pieguļošo publiskajā lietošanā esošo teritoriju kopšanas noteikumi tiek izdoti, lai uzturētu tīrību un kārtību Madonas novada pašvaldības teritorijā.

1.3. Noteikumi ir saistoši visām juridiskām un fiziskām personām, kas ir Madonas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā esošo zemesgabalu, ēku, būvju vai to daļu, turpmāk tekstā „Objektu”, īpašnieki, vadītāji vai kurām tiesības lietot un pienākums uzturēt attiecīgo Objektu ir nodots ar nomas, īres, apsaimniekošanas vai citu līgumu, turpmāk tekstā „Īpašnieki”.

1.4. Noteikumi paredz kārtību, kādā uzturami Objekti, ciktāl to nenosaka speciāli Latvijas Republikas normatīvie akti.

1.5. Šo noteikumu izpratnē novada pašvaldības teritorijas kopšanas pavasara un vasaras periods ir no 1.pariļa līdz 14. oktobrim, bet rudens un ziemas periods no 15. oktobra līdz 31. martam. Šo periodu var mainīt ar Madonas novada pašvaldības izpilddirektora rīkojumu, ņemot vērā faktiskos meteoroloģiskos apstākļus.

1.6. Juridiskās un fiziskās personas, kuras neievēro šos noteikumus, var tikt sauktas pie administratīvās atbildības, kas paredzēta šajos noteikumos.

2. Prasības Objektu teritorijas uz-

turēšanai

2.1. Īpašnieki nodrošina savos Objektos:

2.1.1. objekta teritorijas kopšanu, tai skaitā, Objektam pieguļošās publiskā lietošanā esošā ietves, laukumi un celiņi, vasarā no rīta pirms kustības sākuma jāslauka – (saslaucas un dienas laikā sakrājušies gruži jānovāc), bet ziemā jāatbrīvo no sniega un apledojuuma un nepieciešamības gadījumā jākaisa ar smiltis – sāls maisījumu vai akmens šķembām. Vietās, kur tiek nodrošināta mehānizēta ielu, ietvju, laukumu un celiņu attīrīšana no sniega, Īpašnieki pēc mehānizētās tīrīšanas nodrošina iebrauktuvi un celiņu attīrīšanu no sniega. Kaisāmo materiālu centralizētu piegādi nodrošina pašvaldība;

2.1.2. zāles nopļaušanu, ja zāles garums pārsniedz 15 cm, un aizvākšanu. Neapbūvēto teritoriju Īpašniekiem zāli visā zemes gabala teritorijā (ieskaitot ceļmalas un grāvjus) jānopļauj ne retāk kā divas reizes sezonā – līdz 22. jūnijam un līdz 1. septembrim un jāveic papildus pļaušana, ja zāles garums pārsniedz 20 cm. Nedrīkst pieļaut zemes gabala aizaugšanu ar krūmiem – tie jānocērt vai jānopļauj katru gadu līdz 1. oktobrim;

2.1.3. objekta teritorijas uzturēšanu tādā stāvoklī, lai transporta līdzekļi, izbraucot no tās, nepiesārņotu ielas braucamo daļu ar smiltīm un dubļiem.

2.2. ielu, tiltu, laukumu, sabiedriskā transporta pieturvietu un citu transporta būvju uzturēšanu nodrošina pašvaldība.

2.3. Inženierkomunikāciju Īpašnieki nodrošina virs pazemes inženierkomunikācijām esošo ielu un trošu seguma bojājumu un deformāciju izlabošanu, aku un kameru salauzto vāku nomainīšanu, inženierkomunikāciju avāriju dēļ radītā apledojuuma likvidēšanu, gājējiem un satiksmei bīstamo vietu ierobežošanu ar standartā barjerām un ceļa zīmēm un citiem brīdinājuma līdzekļiem.

2.4. Automašīnu Īpašnieki nodrošina savu transporta līdzekļa stāvvietas tīrīšanu, ja transporta līdzeklis pastāvīgi tiek turēts pagalmā, ielas malā vai citā teritorijā, kur transporta līdzeklis traucē teritorijas mehānizētu tīrīšanu.

2.5. Aizliegts:

2.5.1. uzglabāt zemesgabala daļā, kura pieguļ publiskajā lietošanā esošai teritorijai, malku, būvmateriālus, taru un citus materiālus un ja tas rada nesakoptas vides iespaidu. Minētos materiālus var novietot pagaidu uzglabāšanai šajā punktā nosauktajā vietā uz laiku, kas nepārsniedz trīs diennaktis;

2.5.2. izveidot sniega vaļņus vietās, kur tie traucē gājēju pārvietošanos un trans-

porta satiksmei, kā arī apstādījumu zonā;

2.5.3. bojāt ielas un ietvju segumu;

2.5.4. kaisīt ielas ar netīrām (gružus vai citus piemaisījumus saturošām) smiltīm, izdedžiem un citiem smilšu aizstājējiem;

2.5.5. mazgāt uz ielas transporta līdzekļus.

3. Prasības teritorijas, ēku un būvju uzturēšanai.

3.1. Prasības dzīvojamo, sabiedrisko un ražošanas ēku tehniskajai uzturēšanai nosaka LR būvnormatīvi un Būvniecības likums;

3.2. Īpašnieki nodrošina savos Objektos:

3.2.1. ēku fasāžu (tajā skaitā logu, durvju, balkonu, izkārtņu, žogu, vārtu un citu elementu) uzturēšanu normatīviem atbilstošā tehniskā stāvoklī, to savlaicīgu krāsošanu, saskaņā ar Madonas novada pašvaldības būvvaldes izdotu krāsu pasi, nepieļaujot, ka krāsojumā ir bojājumi, plaisas, izdrupumi vai apdares materiāla atslāņojumi;

3.2.2. ēkas numura vai nosaukuma rādītāja un valsts karoga staģīvu izvietošanu pie ēkas un to uzturēšanu kārtībā;

3.2.3. sniega un ledus notīrīšanu no jumtiem, lāsteku novākšanu;

3.2.4. sīkajiem atkritumiem un izsmēķiem paredzētu, pie sienas stiprināmu nedegoša materiāla urnu, kas izgatavotas atbilstoši apstiprinātajam paraugam, novietošanu namīpašumu ārpusē pie ieejām veikalos vai sabiedriskās iestādēs. Urnas jāiztukšo katru dienu un jādezinficē vismaz 2 reizes mēnesī;

3.2.5. dzīvojamo māju koplietošanas telpu sakopšanu, kāpņu telpu un pagalmu apgaismošanu;

3.2.6. dzīvžogu kopšanu un uzturēšanu.

3.3. Ēkas un būves, kuras uz nenoteiktu laiku ir neapdzīvotas un kurās nenotiek saimnieciskā darbība, ir noslēdzamas (ieejas un pagrabu durvis aizslēgtas logi aizvērti vai aiznagloti) un to teritorijas aizzogošanas, lai novērstu nepiederošu personu iekļūšanu un uzturēšanos tajās. Nav pieļaujama atkritumu uzkrāšanās šajās ēkās vai pie tām.

3.4. Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju īrniekiem un dzīvokļu īpašniekiem aizliegts:

3.4.1. novietot koplietošanas telpās jebkādas priekšmetus, aizšķēršot ar tiem rezerves izejas durvis;

3.4.2. žāvēt veļu balkonos un lodžijā atklātajās daļās;

3.4.3. radīt antisanitārus apstākļus koplietošanas telpās;

3.4.4. glabāt dzīvojamās telpās, uz balkoniem un lodžijām, pagrabos, bēniņos

ugunsnedrošus un sprādzienbīstamus priekšmetus;

3.4.5. dzīvojamās telpās un koplietošanas vietās veikt darbus, kuru dēļ tiek bojātas koplietošanas telpas.

4. Prasības lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai

4.1. Lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai paredzētās saimniecības ēkas un ar to turēšanu nepieciešamās citas būves drīkst izvietot tikai atsevišķās teritorijās, kur saskaņā ar īpašu Madonas novada pašvaldības domes lēmumu atļauta lauksaimniecības dzīvnieku turēšana.

4.2. Lauksaimniecības dzīvniekiem jābūt reģistrētiem Pārtikas un veterinārajā dienestā LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Neregistrētu lauksaimniecības dzīvnieku turēšana ir aizliegta.

4.3. Aizliegta lauksaimniecības dzīvnieku ganišana parkos, skvēros, meža parku, pludmaļu un citās rekreācijas teritorijās.

4.4. Kūtmēsli jāuzglabā atbilstoši LR MK 18.12.2001 noteikumu Nr. 531 „Noteikumi

par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimniecības darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem” un 27.07.2004. noteikumu Nr. 628 „Īpašās vides piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs” prasībām.

5. Administratīvā soda uzlikšanas kārtība

5.1. Administratīvo protokolu sastādīt ir tiesīgas šādas amatpersonas:

5.1.1. Madonas novada pašvaldības izpilddirektors;

5.1.2. Madonas novada pagasta pārvaldes vadītājs;

5.1.3. Madonas novada pašvaldības būvvaldes vadītājs vai būvinspektors;

5.1.4. Madonas novada pašvaldības kārtībnieks;

5.1.5. Valsts policijas Vidzemes reģionālās pārvaldes Madonas iecirkņa darbinieki.

5.2. Administratīvo pārkāpumu lietu izskata Madonas novada pašvaldības administratīvā komisija.

5.3. Administratīvā soda uzlikšana

neatbrīvo pārkāpējus no noteikumu pildīšanas.

6. Administratīvā atbildība

6.1. Par 2. un 3. nodaļā noteikumu neievērošanu fiziskām personām var izteikt brīdinājumu vai uzlikt naudas sodu no Ls 10 līdz Ls 250.

6.2. Par 4. nodaļā noteikto noteikumu neievērošanu fiziskām personām var izteikt brīdinājumu vai uzlikt naudas sodu no Ls 50 līdz Ls 250.

6.3. Par šo noteikto noteikumu neievērošanu juridiskām personām var izteikt brīdinājumu vai uzlikt naudas sodu no Ls 50 līdz Ls 500.

7. Nobeiguma noteikumi

7.1. Ar šo noteikumu stāšanos spēkā spēku zaudē:

7.1.1. Madonas pilsētas domes 2007. gada 17. maija (protokols Nr. 7,7) saistošie noteikumi Nr. 5.

A. Ceļapiters,

Madonas novada pašvaldības domes priekšsēdētājs

Jūs jautājat, mēs atbildam!

AKTUĀLI

Par pagasta īpašumā esošo greideri. Kad un kā tas tiek izmantots?

Atbild Madonas novada pašvaldības aģentūras „Mētrienas komunālā saimniecība” direktors Jānis Trops – „Greiders ir tehniskā kārtībā un tiek izmantots. 2011. gadā pagasta ceļi tika sākti greiderēt jau maijā. Arī šogad, līdzko laika apstākļi būs labvēlīgi, tas tiks sākts darīt. Sezonas laikā visi pagasta ceļi tika greiderēti vismaz trīs reizes. Bez tam uz ceļiem, posmos Ļūmāni – Ļaudonas pagasts, Rāksala – Ļūmāni, Jurjāni – Medņuriests, Dūkstupi – Aizjošas, Alžāni – Muižnieki, tika veikta arī dolomīta šķembu uzvešana un nolīdzināšana. Pērn ceļu greiderēšanai, sniega tīrīšanai, pēcvētras koku novākšanai no ceļiem, caurteku sanesumu tīrīšanai un krūmu ciršanai tika izlietoti apmēram desmit tūkstoši latu. Divas trešdaļas no ceļu fonda naudas tika izlietota tikai sniega tīrīšanai”.

Kā un kad pieejams pagasta pārvaldes vadītājs?

Atbild Mētrienas pagasta pārvaldes vadītājs Andris Dzenovskis – „Apmeklētājus pagasta pārvaldes telpās pieņemu katru pirmdienu no plkst.15.00 līdz 17.00. Visus sasāpējušos jautājumus, problēmas un priekšlikumus rakstiski var atstāt pie pagasta sekretāres vai zvanot uz manu tālruni 29425552”.

Kur meklēt palīdzību, ja drošību apdraud klaiņojoši suņi?

Atbild Mētrienas pagasta pārvaldes vadītājs Andris Dzenovskis – „Par klaiņojošiem suņiem, kas apdraud jūsu vai jūsu bērnu drošību, iesniegt rakstisku iesniegumu pa-

Kā tikt veikālā... Ja viņi jau priekšā...

gasta pārvaldē, uzrādot, kad un kur tas noticis, ja zināms, arī suņa īpašnieka vārdu. Ja ir iespēja, nofotografējiet. Madonas novadā tiek izstrādāti vienoti saistošie noteikumi par mājdzīvnieku turēšanu, kuros būs atrunāti arī jautājumi par klaiņojošo mājdzīvnieku ķeršanu, izmitināšanu, aprūpēšanu un pastaigu vietām vai ierobežojumiem u. c. attiecīgajā pašvaldībā. „Mētrienas Dzīves” februāra numurā ievietojām MK noteikumus par suņu un kaķu turēšanu. Par suņiem atbildīgi ir suņu saimnieki”.

Iedzīvotāji interesējas, kad pie mājām pagasta centrā būs pieliktas zīmes ar ielu nosaukumiem un māju numuriem. Mētrienas pagasta pārvaldes vadītājs A. Dzenovskis cer, ka paliks līdzekļi no skolas remonta un šis jautājums tiks atrisināts.

Mētrienas pamatskolas pirmsskolas grupiņā atbrīvojās auklītes vieta. Uz šo vakanci pieteicās trīs pretendentes. Uz pārbaudes laiku, uz puslodzi tika pieņemtas divas auklītes, kas strādās pagarinātajās maiņās. Vecākiem turpmāk, iepriekš piesakoties pie pirmsskolas grupas audzinātājas vai skolas direktores, būs iespēja savus bērnus grupiņā atstāt ilgāk vakaros vai arī sestdienās, svētdienās vai brīvdienās. Tas aktuāli varētu būt tieši vasaras mēnešos. Trešās pretendentes izglītība atbilst tam, lai varētu strādāt skolā.

Pagasta pārvaldes vadītājs aicina pagasta iedzīvotājus sniegt konkrētus priekšlikumus tālākai pagasta attīstībai un izaugsmei.

Atbildes meklēja **S. Stulpiņa**

Pašām savs tautas tērps

SIEVIEŠU KLUBIŅĀ

Apdomīgiem, lēniem soļiem tuvojas pavasaris. Ir noplakusi sniega sega, arvien gaišāks un siltāks kļūst saulītes smaids. Arī pūpolu jēriņi ir izauguši par kuplām aitiņām.

Līdzīgi dabas atmodai rosīgāki un mundrāki kļūst arī cilvēki. Domas rosās pie sēklu krājumiem un arī pie garderobes, kas skapī ilgi gaidījusi savu iznācienu. Sieviešu kluba „Ābele” dalībnieces iecerējušas atjaunot seno latviešu tradīciju, kad katrai meitai un sievai pūrā bija tautas tērps. Tā 14. marta agrā rītā devāmies ceļā uz Limbažu tautas mākslas darbnīcu – veikalu, lai katra pēc sirds patikas izvēlētos drēbi brunčiem. Iepriecināja rakstu dažādība un nebija viegli uzreiz izvēlēties. Varēja nopirkt un pēc vēlēšanās arī pasūtīt audumu. Iegādājāmies arī aubes un drēbi blūzēm. Kamēr vēl nesteidzina dārza darbi, tēpi jau tiek šūti.

Atpakaļ ceļš veda uz Smilteni, kur mūs gaidīja filcēšanas meistare Anda. Nu vajadzēja pašām darboties. Stundas laikā tapa dažādu krāsu telefona maciņi, ko pārvest mājās. Iegādājāmies arī dažādus filcēšanas materiālus, lai turpinātu darboties. Meistare iepazīstināja ar saviem darinājumiem, ko varēja arī iegādāties.

Katra izvēlas sev tīkamāko brunču audumu.

Ligita aicina ikvienu saposties senlatviešu stilā.

Šis brauciens bija arī maza ekskursija pa Vidzemes kalniem un lejmām. Paldies šoferim Jānim Zepam, kas mūs pievakarē uz saimniecības darbiem atvīzināja mājās.

Laima Tumanova
Ligitas Tumanovas foto

...un citas aktivitātes

Katru trešdienu klubiņa „Ābeles” meitenes turpina darboties un gatavot skaistas lietišas. Pirms Lieldienām Lilita Mālniece mācīja, kā ar filcēšanas palīdzību tikt pie skaistām oliņām. Dažai pat izdevās tikt pie sava Lieldienu Zaķa.

Filcēšana jeb vilnas veļšana ir rokdarbu metode vilnas šķiedras apstrādei. Filcēšanai nepieciešama vilna, speciālās filcēšanas adatas un pamatne – filcēšanas švamme. Un, protams, radoša izdoma! Filcēšanā izmanto divas pamata metodes – sauso un slapjo filcēšanu. Cilvēki mēdz jautāt: „Ko es varēšu uzfilcēt?”, bet īstais jautājums ir – ko gan nevar uzfilcēt? Filcējot var izveidot gan rotaslietas, gan apģērbu, gan skaistas rotaļlietas, gan dažādus dizaina priekšmetus. Viss, ko spēj iztēloties Jūsu prāts ir iespējams.

Solvita Stulpiņa

Sausās filcēšanas nodarbību vada Lilita.

Tiek gatavotas Lieldienu oliņas no filca.

Andas vadītajā nodarbībā ar pašas gatavotām un aizlienētām pirts cepurēm.

Konkurss Meitene – Zeltene

SKOLAS ZIŅAS

Sakarā ar skaistajiem pavasara svētkiem – 8. martu, skolā rīkojām pasākumu meitenēm „Meitene – Zeltene”. Tajā varēja piedalīties meitenes no 2. līdz 9. klasei. Pasākums norisinājās divos etapos – pirmajā startēja mazās meitenes, bet otrajā uz starta līnijas devās vecāko klašu audzēknes. Sacensību sākumā tika izlozētas komandas un domāti komandu nosaukumi. Tad sākās jautrās stafetes, kurās varēja parādīt savu azartu, veiklību, apķērību, spēku un prasmi sadarboties un savstarpēji izpalīdzēt. Meitenēm nācās pārnest bumbu uz raketes, pūst pūciņas apkārt konusiem, precīzi trāpīt mērķi, slēpot uz papīra lapām, spraut knaģus drēbēs, ātri pārgērbties un kārtīgi salocīt divi, divatā pārnest piepūstu balonu, neizmantojot roku palīdzību un vēl daudz kas cits. Visas meiteņu darbības vēroja žūrija, kuru pārstāvēja Vallija Sīpola, Zane Beģis-Begge un Gunārs Tālzemis.

Pasākumu ļoti prasmīgi un ar degsmi vadīja Nauris Spičs, Kaspars Mālnieks un Līnards Leimanis skolotājas Līgas Pastares vadībā.

Sporta skolotāja **Līga Pastare**
Solvitas Stulpiņas foto

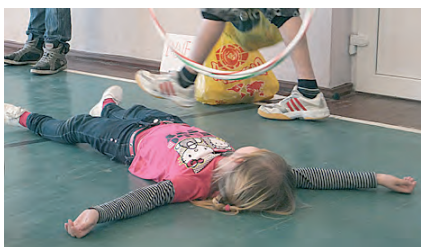
Stafetes vadīja šarmantās – šarmantie Kaspars un Nauris.

Stafesu dalībnieces kopā ar sporta skolotāju Līgu Pastari.

Ātri jāsaliek ceļš no avizēm.

Kad spēki galā...

Ātri jāuzvelk cimdi un jādodas ceļā...

Vecākiem pienākums uzmanīt savus bērnus līdz 13 gadu vecumam

Lai vecākus mudinātu vairāk domāt par bērnu drošību un sekot līdzi, kur un kādos apstākļos viņi atrodas, ar likumu par pienākumu plānots uzdot uzraudzīt bērnu līdz 13 gadu vecumam.

Labklājības ministrijā informēja, ka par bērnu no 7 līdz 13 gadu vecumam uzraudzības nenodrošināšanu, ja tādēļ tiks apdraudēta viņa dzīvība vai veselība, vecākiem vai cilvēkam, kura aprūpē bērns nodots, varēs izteikt brīdinājumu vai uzlikt naudas sodu līdz 100 latiem. To paredz valdībā atbalstītie grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā un grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Tie vēl jāpieņem Saeimā, vēsta ziņu portāls TVNET.

Tas nenozīmē, ka vecākiem vai cilvē-

kam, kura aprūpē bērns nodots, būs jābūt fiziski klāt bērnam līdz 13 gadu vecumam, taču tās būs darbības, lai nodrošinātu bērna drošību, ņemot vērā bērna briedumu un spēju uzņemties atbildību par savu rīcību.

Līdz šim vecākus administratīvi sodīt nebija iespējams, ja viņi bez uzraudzības atstāja septiņus gadus sasniegušu bērnu un viņš guva traumu. Izmaiņas nepieciešamas, jo Latvijā ik gadu iet bojā daudz bērnu, kuri ir vecāki par septiņiem gadiem. Piemēram, ceļu satiksmes negadījumos, saindējoties, noslīkstot, nosmokot dzīvību zaudē aptuveni 70 bērnu vecumā līdz 14 gadiem un tikpat jauniešu no 15 līdz 19 gadiem.

Materiālu sagatavoja **Solvita Stulpiņa**

Gonkas sākumskolā

Jaunāko klašu skolēni rīkoja īstas mašīnu gonkas. Skolas pirmā stāva koridors pārvērtās par īstu sacensību trasi. Tiesneša un sacensību vadītāja lomā klases audzinātāja Astrīda.

Uzvarētājiem par godu – ziepju burbuļu salūts!

S. Stulpiņas foto

Sporta diena pirmsskolā

tika izskrietas dažādas stafetes, kas saistās ar mūsu ikdienu. Bija iespēja izmēģināt dažādus pārvietošanās veidus, kā ātrāk tikt līdz skolai. Noskaidrojām, kuram visātrāk veicas drēbju mazgāšana un istabas kārtošana. Lai mazie tiktu pie gardumiņa, lielajiem nācās kāpt milzīgajos zābakos un doties pēc dzērvenēm vai aizsietām acīm sagādāt konfektes saviem mīlulišiem.

Diena neizpalika bez rotaļām. Izrādās vecāki ir gana veiklas „peles”, kas tik viegli slazdā neiekrīt. Cīņas spars nezuda arī spēlē ar krēsliem. Kurš gan pēc skriešanas negrib pasēdēt?

Sacensība beidzās ar pārliecinošu uzvaru. Protams, uzvarēja visi, kas bija ieraudšies. Un mēs nebijām maz! Paldies par to vecākiem, vecvecākiem, māsām un brāļiem. Lai veicas jums pavasara darbos!

Audzinātāja **Alga Solvitas Stulpiņas** foto

Vecāku sporta spēles.

23. martā pirmsskolas grupiņā valdīja sportiska gaisotne. Sporta priekus izbaudīja bērni kopā ar saviem vecākiem. Pasākumu atklājām ar jautru, kustīgu deju, kas rosināja arī vecākus iesaistīties aktivitātēs.

Lai mēs būtu gatavi pavasara darbiem,

Apstiprināti nākamā mācību gada sākuma un beigu laiki

Nākamajā mācību gadā vispārējās izglītības iestāžu 1. – 12. klašu skolēni uz skolu dosies 3. septembrī, pirmdienā, bet mācību gads noslēgsies 2013. gada 31. maijā. 9. klases absolventi mācīsies un eksāmenus kārtos līdz 14. jūnijam. To paredz 2012. gada 10. aprīlī valdībā apstiprinātie izglītības un zinātnes ministrijas sagatavotie noteikumi

par 2012./2013. mācību gada un mācību semestru sākuma un beigu laiku.

Tomēr būs skolas, kurās īstenos pagarināto mācību gadu. Par mācību gada pagarināšanu, ko izglītības un zinātnes ministrs Roberts Kīlis pirmo reizi rosināja pērn decembrī, valdība nediskutēja, jo patlaban par to spriest ir pārāgi. Septembrī apmēram

10 – 15 pilotskolu sāks īstenot pagarinātu mācību gadu, kas palīdzēs ministrijai pieņemt tālākos lēmumus. Kuras skolas piedalīsies pilotprojektā, ministrs vēl nenosauc, jo pārrunas turpinoties.

Materiālu sagatavoja **Solvita Stulpiņa**

Volejbolisti turpina cīņas

SPORTS

Visu marta mēnesi turpinājās Madonas novada atklātais čempionāts volejbolā sievietēm, kurā veiksmīgi startē Mētrienas sieviešu komanda, pagaidām atrodoties otrajā vietā. Vēl gaidāmas spraigas cīņas un jau maija mēnesī šis turnīrs būs noslēdzies un rezultāti zināmi.

Ļoti apsveicams ir fakts, ka Mētrienas puīši Armands Grudulis un Roberts Ābols cīnās volejbola turnīrā Latvijas Tautas Sporta asociācijā. 1. vietu šajā turnīrā ieguva Madonas komanda, kurā spēlēja Armands. Sacensties vajadzēja ar LLU komandu, kurā savukārt spēlēja Roberts.

Līga Pastare
Foto no personīgā arhīva

Informē sociālais dienests

Vēlos informēt iedzīvotājus par iespējam saņemt šādus pabalstus, kuri ir noteikti ar 2012. gada 1. marta rīkojumu Nr. 1-04.1/1 :

1. pabalsts garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai;
2. dzīvokļa pabalsts 50 latu apmērā uz vienu mājsaimniecību līdz 2012. gada 30. aprīlim (gan trūcīgām, gan maznodrošinātām ģimenēm (personām);
3. pabalsts ārkārtas situācijā;
4. pabalsts ēdināšanai skolā un PII;
5. pabalsti dzīves un kāzu jubilejās.

A. Sīpola,
sociālā darbiniece, tel. 20232979

Šeit tu esi vienmēr gaidīts!

To, ka pavisam drīz mazdārziņos un laukos rosīsies čaklās saimnieces, liecina ne tikai siltā saulīte, bet arī bagātīgais sēklu klāsts Mētrienas pasta nodaļā. Ne viena vien saimniece jau pārcilājusi sēklu krājumus mājās un sastādījusi sarakstu, kādas sēklas vēl jāiegādājas.

Mētrienas pasta nodaļā ir iespēja iegādāties sēklas, lopbarības biešu sēklas, būs arī sīksīpoliņi. Te var iegādāties gumijas zābakus, dažādas saimniecības un sadzīves preces, agroplēvi.

Pasta nodaļa atvērta katru darba dienu no plkst. 9.00 līdz 13.30. Piekt-dienās 9.00 līdz 12.30.

Telefons 64828401.

Šeit tu esi vienmēr gaidīts!

Solvita Stulpiņa

KULTŪRA

Skates aizvadītas

Jauniešu deju kolektīvs „Meteņi”.

Senioru deju kolektīvs.

25. martā Madonas kultūras namā valdīja saspringta, bet patīkama gaisotne. Norisinājās Madonas deju aprīņka deju kolektīvu skate.

Skatē piedalījās 29 deju kolektīvi no Madonas, Ērgļu, Cēsaines un Lubānas novada. Deju kolektīvus vērtēja profesionāla žūrija, Latvijā pazīstami horeogrāfi un deju pasniedzēji: Ingrīda Saulīte, Jānis Ērglis, Jānis Purviņš, Rolands Juraševskis un Zanda Mūrniece.

Gatavojoties XXV Vispārējiem latviešu Dziesmu un XV Deju svētkiem, kas notiks 2013. gada vasarā, šajā pavasarī skates rit visā Latvijā. Kolektīvi rāda savu gatavību piedalīties Deju svētku lieluzvedumā „Tēvu laipas”.

Skatē piedalījās arī Mētrienas tautas nama jauniešu deju kolektīvs „Meteņi”, vadītāja Anita Amata un senioru deju kolektīvs Solvitas Stulpiņas vadībā. Abi kolektīvi ieguva 2. pakāpes diplomus.

Martā un aprīlī uzmanības centrā bebrī

MEDĪBAS

Ap 20. martu Mētrienas upītes un grāvji sāka atbrīvoties no ledus segas. To krastos parādījās bebru kustības pazīmes. Vakaros krēslas stundās mednieki pie ūdeņiem centās sagaidīt centīgos caurteču aizdam-

bētājus. Jānis Irbe bebru ieguva Talackā pie Dobupiem. Jānis Trops Dēmenišos upītē aiz Lūmāniem, Diks Aivars Talackas augšdaļā pie tā saucamā Filipa meža un arī Niedru kalna dīķī. Valdis Kaminskis grāvī starp Priedniekiem un Zeltiņiem, Juris Jefimovs ar slazdiem 5 bebrus notvēris Banderu – Blaumaņu apkārtnē. Bebru Mētrienā ir krietni

par daudz. Tie appludina mežus un pļavas, pat aramzemi. Stingrākas bebru medības paredzamas aprīlī. Tiek plānota bebru aizsprostu nojaukšana un ūdens caurteces atjaunošana Pumpeskalna mežu masīvu grāvjos. To norādījusi arī akciju sabiedrība Latvijas valsts meži.

Ilmārs Grudulis

Marts – izdevīgs laiks zemledus makšķerēšanai

MAKŠĶERĒŠANA

Mētrienas makšķernieki marta mēnesī bija ļoti rošīgi. Darbojās uz apkārtnes ezeru lediem, gan arī uz tālākajiem – Lubānā, Liezērē, Vecpiebalgā un Igaunijā. Mētrienieši piedalījās daudzās sacensībās. 3. martā Ērgļos startēja Jānis Trops, Jānis Zeps un Jeļena Strogova. Vairāk kā 40 makšķernieku konkurencē Jānim Tropam 5. – 7. vieta, bet Jeļenai Strogovai 2. vieta sieviešu vidū.

4. martā uz Sāvienas ezera ledus notika Madonas novada atklātais čempionāts. Jānim Tropam, Jānim Zepam un Jeļenai Strogovai piedalījās Romans Amarijs. Lielākais panākums atkal Jeļenai. Sieviešu vērtējumā 2. vieta.

11. martā pagasta makšķernieki Jānis Trops, Jānis Zeps un Jeļena Strogova bija aicināti uz Atašieni. Arī tur bija vairāki desmiti šī sporta cienītāju. Jānim Zepam izdevās izcīnīt 4. vietu, bet sieviešu grupā atkal otrā spēcīgākā Jeļena.

17. martā piecdesmit septiņās Mētrienas kausa sacensības zemledus makšķerēšanā. Kausa sacensības notiek kopš 1966. gada. Septiņos no rīta Ozolkalna estrādē pulcējās deviņas komandas 38 makšķernieku sastāvā. Šāviens vēstīja četru stundu ilgu sacensību sākumu. Laika apstākļi bija pieņemami. Divi grādi virs nulles. Apmācies, bet bez nokrišņiem. Varēja gan nebūt rietumu vēja, kura plūsmu virs Odzienas ezera jūt visas ūdenstilpnes garumā. Ķeršanās bija laba. Lomos sīkzivtiņas asari un raudas, mazāk ķīši. Pa retam raudulītim. Lielāko zivi 165 gramīgu asari noķēra Zigrīda Viča. Sieviešu grupā uzvarēja mētrieniete Kristīne Mutore, jauniešu vērtējumā veiksmīgākais izrādījās Atašienes komandas makšķernieks Verners Turkupolis. Vīriešu grupā ar augstāko meistarību izcēlās jēkabpilietis Jurijs Ņikandrovs. Mētrienas kausu izcīnīja Ļaudonas komanda. Tālāk vietu secībā ierindojās Mētriena, Kalsnava, Spirta rūpnīcā, Jēkabpils Ošukalns, Līni, Atašiene un Mētrienas otrā komanda. Mētrienas mednieku un makšķernieku kolektīva valdes priekšsēdētājs Jānis Trops, ar piesaistīto personu un uzņēmumu atbalstu, bija sagādājis kausu vēsturē bagātāko balvu klāstu. Par atbalstīšanu atzinība Jurim Jefimovam, Andrim Pastaram, Aivaram Dmitrijevam, SIA „Savs auto”, SIA „VDI”, SIA „Daima”, Mētrienas komunālās saimniecības aģentūrai. Sacensību noslēgumā pie estrādes zem simtgadīgajiem ozoliem visus dalībniekus gaidīja liels kūpošas zupas katls. To sarūpēja Jānis Trops ar palīgiem Pēteri Bebru un Romu Amariju.

Pirms Mētrienas kausa sacensībām tika nolemts, ja ledus apstākļi mēneša otrajā pusē neļaus rīkot vietējo čempionātu, Mētrienas čempionāts notiks pēc kausa sacensību rezultātiem. Tā arī notika. Ledus kļuva bīstams. Kausa sacensībās divās Mētrienas un citās komandās piedalījās vairāk kā desmit pagasta

Sacensību dalībnieki.

Labus rezultātus uzrādīja arī Norberts Aleknavičs. Tētis Viktors māca dēlam, kā sagatavot makškeri.

Jeļena Strogova.

Pēteris Bebris un Romans Amarijs vāra gardu zupu

Uz Odzienas ezera.

iedzīvotāju. Izvērtējot viņu rezultātus, par Mētrienas 2012. gada čempioniem zemledus makšķerēšanā atzīti – dāmu grupā Kristīne Mutore, jauniešu grupā Norberts Aleknavičs, vīriešu grupā Māris Macijevskis.

Netika izlaistas pēdējās tuvākās apkārtnes sacensības. Vestienā uz Kāla ezera ledus 24. martā dalību ņēma Jeļena Strogova, Romans Amarijs, Jānis Trops un Māris Macijevskis. Ļena izcīnīja 3. vietu. dienu vēlāk tā pati komanda, tikai bez dāmas līdzdalības, cīnījās uz Kalsnavas ezera ledus. Labāk veicās Mārim Macijevskim – piektā vieta.

Mūsu aizrautīgās dāmas izmantoja buriski pēdējo Odzienas ezera ledu. 28. martā

Kristīne Mutore un Jeļena Strogova darbojās ar ziemas makšķerētēm. Taču pēc Jeļenas ielūšanas, makšķerēšana turpinājās no peldvietas laipas. Tika novērots, ka Aizezeres malā kāds vīriešu kārtas makšķernieks pa nedrošo ledu staigā nedomādams par iespējamo auksto peldi. Tajās pašās dienās šo rindu autors bļitkoja Ineša ezerā. Vecpiebalgas puses ezeros ledus izkūst vismaz nedēļu vai pat divas vēlāk kā Mētrienā. Inesī varēja tikt pie laba raudu loma. Taču toreiz interese bija par asariem. Tie ķērās, bet tikai nedaudz lielāki par makšķerītes žibuli. Bija cerēti prāvāki.

Ilmārs Grudulis
Melitas Grudules foto

Jānis Antēns un viņa laiks

PA VĒSTURES TAKĀM

Jānis Antēns Mētrienā par skolotāju nostrādāja no 1941. gada oktobra līdz 1947. gada vasarai. Cik noprotams, tad politikā Antēns uzskatīja par labāku „nemaisīties”, taču viņu ļoti interesēja sabiedriski kulturālā darbība, kura tomēr nav brīva no ideoloģijas. Kad 1940. gadā padomju okupācijas vara izvērtēja skolotāju kadrus, J. Antēns, būdams Patkules pamatskolas pārzinis, Madonas apriņķa skolu valdei par sevi rakstīja: „Kopartijā un sociāldemokrātos neesmu sastāvējis, ar Latviešu Zemnieku savienību un aizsargiem nesadarbojos. Nekustama īpašuma man nav, vecāki dzīvo Smiltēnē”. Taču pēc gada, jau vācu okupācijas laikā, Izglītības un kultūras galvenās direkcijas ģenerāldirektora un Pamat skolu daļas vadītāja 1941. gada 27. augusta rīkojums vēstīja: „Atbrīvot no darba Madonas apriņķa Patkules pagasta 1. pakāpes pamatskolas pārzini Jāni Antēnu”, ar piebildi – politisku iemeslu dēļ. Tā paša gada rudenī J. Antēna vārds lasāms Mētrienas pamatskolas skolotāju sarakstā. Taču vispirms iepazīsimies ar Jāņa Antēna autobiogrāfiju, kuru viņš rakstīja 1936. gada vasarā, būdams virsnieku vietnieku nodaļas kursants Karaskolā.

„Esmu dzimis 1911. gada 6. aprīlī Smiltēnes pagasta Vārnas muižā, kur mans tēvs strādāja par mežsargu. Bet pavisam drīz tēvu no iekoptās mājas, starp zaļajiem mežiem, projām aizsauca Pasaules karš. Turpmāk abi ar māti mitām viņas vecāku lauku mājās Palsmanes pagastā, bet pēc tam pārgājām dzīvot uz Smiltēnes pilsētu pie tēva vecākiem. Šeit par daudz agri mani piemeklēja neatsverams zaudējums – pēkšņi saslima māte un nomira 1916. gada rudenī.

Kad tēvs pārnāk no karalauka, tad viss jāsāk no jauna. Paliēkam dzīvot Smiltēnē, kur tēvs ieņem kapu pārziņa vietu. Deviņus gadus vecam sākās mani skolas gadi. 1926. gadā pabeidzu Smiltēnes sešklasīgo pamatskolu. Tā paša gada rudenī iestājos Jelgavas valsts skolotāju institūtā, kuru beidzu 1931. gadā. – Jāpiebilst, ka šis ir institūta 7. izlaidums un starp tā beidzējiem ir arī Jānis Veilands – Mētrienas pamatskolas skolotājs un skolas pārzinis, laikā no 1935. līdz 1939. gada oktobrim.

Pirmās skolotāja gaitas uzsāku Madonas pilsētas sešklasīgajā pamatskolā, bet tā kā vēlējās strādāt lauku skolotāja darbu, piedaloties tieši lauku sabiedriskās dzīves veidošanā, tad pārgāju uz Patkules pagasta pamatskolu, kur tad arī darbojos kā skolas pārzinis jau ceturto gadu”.

Jānis Antēns obligātajā karadienestā iesaukts 7. Siguldas kājnieku pulkā, iedalīts instruktoru rotā un pēc tam komandēts uz Karaskolu. Atsauksmē par viņu rakstīts: „Garīgā un fiziskā attīstība ļoti laba, raksturs stingrs un noteikts, morāliskās īpašības augstas. Vispārējais novērtējums un slēdziens – pa-

augstināms par virsnieku vietnieku”. Tāds ir Karaskolas atzinums 1936. gada 6. augustā (LVVA, 1471. f., 1. apr., 91. l., 169. lp.).

Uz Mētrienas skolu Jānis Antēns atnāca ar nedaudz vairāk kā astoņu gadu pedagoģiskā darba pieredzi. 1942./43. mācību gadā viņu apstiprināja par Mētrienas pagasta tautskolas pārziņa vietas izpildītāju. Lai arī vietas izpildītāja amats saglabājās visu vācu okupācijas laiku, būtībā viņš pildīja skolas pārziņa pienākumus.

Kādas ziņas vēstures dokumenti glabā par Mētrienas tautskolu 1942./43. mācību gadā? Skolēnu kopskaits ir 178, no tiem 106 zēni un 72 meitenes. Sadalījums pa klasēm ir šāds: 1. klasē mācās – 28, 2. klasē – 23, 3. klasē – 19, 4. klasē – 27, 5. klasē – 27, 6. klasē – 24 un 7. klasē – 30. No šiem septiņklasniekiem 1943. gada vasarā 27 absolvēja skolu. Mācību gada laikā skolas internātā dzīvoja 97 (vai 54,5%), bet kopgaldā ēda 105 bērni (59%). Skolotāji: Antēns Jānis, Brutāne Anna, Brīvkalne Tamāra (pēc apprecēšanās – Paegle), Krastiņš Ernests, Vīksniņa Kristīne, Vītoļņa Elza. Pēdējā vēl pildīja arī bibliotekāres un kopgaldā vadītājas pienākumus. Kā ārštata skolotājs, ticības mācību pasniedza Ļaudonas pareizticīgo draudzes priesteris Konstantīns Mihailovs. Šis pedagogu sastāvs palika nemainīgs visu vācu okupācijas laiku. Skolotāja Anna Brutāne (dzim. Saulīte, dzīvesvieta Kusas pag.) uz Mētrieni atnāca 1941. gada septembrī. Iesniegumu Madonas apr. vecākam viņa rakstīja: „Lūdzu pieņemt mani par skolotāju Madonas apriņķī. Esmu dzimusi 1908. g. Grostonas pagastā, latvietē. 1928. gadā beidzu Valsts Rēzeknes skolotāju institūtu. No 1935. gada strādāju Daugavpils apr. Aizkalnes pagasta Jasmuižas 6 – klasīgajā pamatskolā. Dzīves pārmaiņas dēļ vēlos mainīt arī darbavietu. Līdz 1940. gada 17. jūnijam biju Daugavpils aizsargu pulka Aizkalnes nodaļas fiziskās audzināšanas vadītāja un aizsardz. Nekādās komunistu organizācijās neesmu sastāvējusi” (LVVA, 6934. f., 2. apr., 161. l., 12 lp.).

Kā jau karalaikā, 1942./43. mācību gadā, daļa bērnu skolu neapmeklēja apavu un apģērba trūkuma dēļ. No Mētrienas pagasta tādu bija – 4, no Ļaudonas – 29, no Saikavas Kalna skolas – 2, no Saikavas Lejas skolas – 3, no Sāvienas – 10. Starp citu, dzejnieks Ojārs Vācietis grāmatā „Tās dienas acīm” (R., 1975, 56. lpp.) par šo „ķibeli” rakstīja: – „Man īsta uzvalka vēl nekad nebija bijis. Vācu laikā staigāju teļa ādas pastalās, protams, āda bija ar visu vilnu – kur citādu varēja ņemt? Visi smējās, ka manas pastalas drīz sāksot baurot. Mētēlis arī tagad man bija pašūts no armijas segām, svārkī pārtaisīti no tēva svārkkiem”. Tā nu tas diemžēl bija.

Pārskatā par 1943./44. mācību gadu lasāms, ka Mētrienai, kā agrākai 6 – klasīgai pamatskolai, ir 6 telpas, bet tagad nākas sapsiesties, jo skola ir 7 – klasīga, tāpēc pirmajā telpā mācības notiek gan pirmajai, gan otrajai klasei – 53 bērniem. Citas telpas katra klase

aizņem atsevišķi. Skolēnu kopskaits – 166 (95 zēni un 71 meitene). Starp Madonas apriņķa 63 tautskolām Mētrienas šajā rādītājā ieņem 14. vietu. Lielākais skolēnu skaits ir Gulbenes pilsētas tautskolā – 472, Madonas pilsētas tautskolā – 276, Lubānas pag. tautskolā – 256, Ļaudonas pag. tautskolā – 249, Litenē – 238. Attālākas vietas par Mētrieni ieņem Sāvienas skola – 124, Saikavas Kalnaskola – 106 un Saikavas Lejasskola – ar 103 skolēniem.

Vasaras brīvlaiks kā skolēniem, tā arī skolotājiem pagāja lauku darbos. Skolēniem vajadzēja vākt ārstniecības augus. Šo darbu vadīja skolotājs Ernests Krastiņš. 1943. gada rudenī viņš ziņoja Madonas apriņķa tautskolu inspektoram, ka Mētrienas skolēni ir savākuši 68,75 kg ārstniecības augu, tajā skaitā: ozolziļes – 32,85 kg, kalmju saknes – 12,5 kg, aveņu lapas – 3,8 kg, vibotņu lapas – 3 kg, Islandes ķērpu – 3 kg, ķimenes – 3 kg, liepu lapas – 2,2 kg, dzeltenās kaķpēdiņas – 1,8 kg, pelašķus – 1,6 kg, zemenāju lapas – 1,2 kg, krūķļu mizas – 1 kg, kazenāju lapas – 0,8 kg, rožu lapas – 0,4 kg, kliņģerīšu ziedus – 0,2 kg, liepu ziedus – 0,1 kg, balderjāņu saknes – 0,1 kg u.c.

Obligātajos lauku darbos iesaistītos skolēnus iedalīja divās vecuma grupās: 11 – 13 gadus veci, kā arī 14 gadus veci un vecāki. Pirmajā grupā tādu bija skaitā 54, otrajā – 40. Darbavietu varēja izvēlēties paši – strādāt savu vecāku vai radu, tāpat svešās saimniecībās, vai arī gaidīt norīkojumu uz kādu saimniecību. Lai atsvaidzinātu sauso skaitļu statistiku un rastos priekšstats par tā laika skolēnu personībām, paraudzīsim, kas un kur ir strādājis. Sarakstu 1943. gada 10. maijā ir apstiprinājis Jānis Antēns. No pārskatā minētajiem 40 skolēniem, kuri dzimuši laikā no 1926. – 1929. gadam, 70 procentos gadījumu, ir strādājuši savu vecāku saimniecībās, pārēji citur. Tas būs norādīts iekavās. Tātad: Apsītis Voldemārs (Beļava), Āboliņš Jānis (Laides), Baklāne Aliena (Liepsālas), Baltruca Vilija (Laides), Berķis Reinholds (Lūmani), Bērziņa Daina (Kaupernieki), Bogdanova Viktorija (Skujnieki), Dzelzīte Melānija (Jaunlejas), Eglītis Arnolds (Aizelksnes), Eglītis Oļģerts (Eglītes), Gravāne Valija (Aizjošnieki), Janovska Vija (Pakalniēši), Kaufelde Skaidrīte (Kaupernieki), Kļava Edgars (Runci), Kļaviņa Zenta (Purmalas), Lāce Aina (Rozes), Lācis Alberts (Auzāni), Liepiņa Maija (Šūmani), Liepiņš Andrejs (Ciedras), Linde Roberts (Raksala), Līcītis Zigfrīds (Āres), Meldere Ausma (Laides), Pabrūkle Biruta (Jaunsaltupi), Paeglis Miervaldis (Jaunlelnieki), Prīlīšs Jānis (Lelnieki), Ratnieks Andrejs (Bilstiņu kūdras purvs), Ratnieks Gustavs (Turpat), Rinkule Aldona (Augstaiskalns), Rizģis Ēvalds (Ozollejas), Strautiņa Ausma (Aizjošnieki), Strods Bonifācijs (Aizdēģļi), Upiņš Verners (Ezerkalns), Utiņš Andrejs (Kūdras purvs), Utiņš Pēteris (Lejasāres), Vavinskis Ēvalds (Rēzeknītes), Vilciņš Kārlis (Eglītes), Vīksne Zenta (Praulīņi), Vītoļņa Ruta (Sillīči), Zeps Oļģerts (Celmiņi), Zirnītis Gunārs (Rūcani). – LVVA, 6934. f., 2. turpinājums 10. lpp.

turpinājums no 9. lpp.

apr., 213. l., 89. lpp.

Salīdzinājuma dēļ jāatzīmē, ka no Ļaudonas pag. tautskolas, šī paša vecuma audzēkņi, lauku darbos piedalījās 63. Starp viņiem: Mārtiņš Beķers (Vecdupeni) – nākamais mikrobioloģijas profesors, Vilis Beļunieks (Salasvalgaci), Austris Mārks (Miezāji) un mētrieniete Ausma Gaile, kas strādāja savu vecāku saimniecībā „Jaunāres”. Starp citu, Ļaudonas tautskolā 1942./43. gadā mācījās 20 Mētrienas pagasta bērni.”

Bet kā tad skolotāji? Arī viņiem nācās obligāti iesaistīties lauku darbos. Pārskatā par Mētrienas pag. tautskolu 1943. gadā lasāms: Jānis Antēns no 1. jūnija līdz 10. oktobrim, ar pārtraukumiem, strādāja Patkules pag. „Mūrānos” pie Lavīzes Kalējas. Ernests Krastiņš, kā ārstniecības augu vākšanas vadītājs, no darbiem atsvabināts. Kristīne Vīksniņa (60 g. veca) no 1. jūnija līdz 1. oktobrim, ar pārtraukumiem, strādāja Mētrienas pag. „Aizdēgļos” pie Annas Zvaigznes un „Lielmežniekos” pie Jūlija Apsīša. Piezīmēs gan norādīts, ka viņa, kā LJO meiteņu vadītāja un izpalīdzu lietu kārtotāja, no darbiem atsvabināta. Tāpat no darbiem atsvabināts arī Jānis Antēns, kā skolas pārzinis. Anna Brutāne no 15. maija līdz 10. oktobrim strādāja Kusas pag. „Priedītēs” pie Pētera Brutāna, bet Tamāra Paegle (dz. Brīvkalne) tādu pašu laiku pavadījusi lauku darbos Ļaudonas pag. „Opsos” pie Pētera Paegļa. – LVVA, 6934. f., 2. apr., 212. l., 159. lpp.

Līdzās skolotāja sūtībai, Jānim Antēnam piemita vēl viens aicinājums – uz dziesmu ansambļu, koru vadīšanu un teātra izrāžu režisēšanu. Vācu okupācijas laiks arī kultūras dzīvē, tāpat kā viss cits, tomēr izņemjās ar vairākiem ierobežojumiem. Sakarā ar karadarbību, kad frontē līja cīnītāju asinis un bieži parādījās sēru vēstis, tika aizliegti Vislatvijas kultūras sarīkojumi, bet tie varēja notikt novados. Kāds cits aizliegums 1942. gada augustā noteica, ka ražas novākšanas laikā vispār nedrīkst notikt jebkādi sarīkojumi. Pie tam organizētājiem no Apgabala komisāra Rīgā jāizprasa ikreizēja sarīkojuma norises atļauja. Lūgums pēc tās jāraksta vācu valodā divos eksemplāros. Ja ir teātra uzvedums, tad iesniegumam jāpievieno uzveduma teksts latviešu valodā. Atļauja vispirms padotības kārtībā jāsaņem no pagasta policista un tikai pēc tam tā sūtama tālāk (LVVA, 3800. f., 3. apr., 9. l., 127. lpp.).

Latvijā kultūras ziņā rosīgs bija 1943. gads. 27. jūnijā Vidzemes vīru kori pulcējās Jāņa parkā Smiltēnē. Svētkos, bez ērgļniešiem, no Madonas novada piedalījās arī Jāņa Antēna vadītais Mētrienas pagasta vīru koris – grāmatā „Dziesmotais novads” (2. daļa, 2007, 22. lpp.) raksta Jānis Bērziņš.

1943. gada 11. jūlijā notika Rīgas lauku novada dziesmu svētki, kas bija pieskaņoti 1. Vispārējo dziesmu svētku 70 – gadei. Rīgā, Armijas sporta laukumā, pulcējās 88 kori ar 2900 dalībniekiem, 3 pūtēju orķestri, ap 4000 klausītāju. Diriģenti – Teodors Reiters, Teodors Kalniņš, un Pēteris Banders. Dziedātāju pulkā bija arī Mētrienas koris 15 cilvēku sastāvā. Ne visi droši vien varēja aizbraukt. Vēstures arhīvā ir izlasāms dokuments, kuru J. Antēns, kā kora

1946. g. absolventi un skolotāji.

1. rindā no kr.: R. Prods, M. Liepiņa, direktors J. Antēns, D. Āboliņa, V. Upītis.
2. rindā no kr.: K. Vīksniņa, A. Zvaigzne, V. Antēna, R. Eihentāle.
Aizmugurē – skolotājs J. Gailītis.

diriģents, 1943. gada 30. jūnijā adresēja Madonas apriņķa vecākam: ... uz 11. jūlija dziesmu svētkiem Rīgā brauks šādi dalībnieki – no Mārcienas stacijas: Antēns Jānis (diriģents), Eglītis Emīls, Lauva Vilma, Oltiņš Miķelis, Sauleskalna Austris; no Madonas stacijas: Grudulis Eduards, Kārklīšs Nikolajs, Libeks Jānis, Seržāne Daina, Vīksniņa Kristīne; no Atašienes stacijas: Briedītis Jānis, Jasinskis Staņislavs, Krusts Jānis, Rizga Gaida, Vītoliņa Elza (LVVA, 3800. f., 3. apr., 32. l., 29. lpp.).

11. jūlija Dziesmu svētku rīcības komiteja savlaicīgi informēja visu kuru vadītājus, ka svētku ievadījumā Lielvācijas himna dziedama vienbalsīgi, bet „Dievs, svētī Latviju” – vairākbalsīgi. Iestudējamas šādas dziesmas: A. Jurjāns „Tēvijai” (kantāte, orķestra pavadījumā), J. Vītols „Gaismas pils”, J. Zālītis „Ceļš uz dzimteni”, V. Ozoliņš „Latvija daļa”, E. Dārziņš „Mēness starus stīgo”, A. Jurjāns „Pūt, vējiņi”, A. Jurjāns „Aiz upītes es uzaugu”, E. Melngailis „Svešajā zemē”, A. Feils „Div plāviņas es nopļāvu”, E. Melngailis „Kad pārņāksi”, A. Kalniņš „Dziedot dzimu”, J. Norvilis „Noriet saule”, J. Mediņš „Tev mūžam dzīvot, Latvija” – orķestra pavadījumā (LVVA, 3800. f., 3. apr., 32. l., 24. lpp.).

Daudz tas vai maz, bet statistika liecina, ka laikā no 1942. g. 1. jūlija līdz 1943. g. 30. jūnijam Mētrienas pagastā notikuši 2 teātra uzvedumi ar vietējiem aktieriem, kopējais apmeklētāju skaits – 540 un 2 koncerta sarīkojumi, kurus pavisam noskatījušies 610 apmeklētāji. Šinī ziņā no kaimiņpagastiem visaktīvākie ir bijuši saikavieši – 8 teātra izrādes (2500 apmeklētāji) un 6 koncerti (1700 apmeklētāji).

Plašāku ieskatu par mūziku un dziesmām var gūt no akadēmiskā izdevuma Dr. art. Arnolda Klotiņa redakcijā „Mūzika okupācijā: Latvijas mūzikas dzīve un jaunrade 1940 – 1945” (R., 2011). 337. lpp. nosaukti vācu šlageru autori: P. Linke, T. Makebens, V. Heits, M. Jarijs, M. Zigels u.c., taču visu vainagoja Norberta Šulces ultrapatriotiskā dziesmiņa „Lili Marlen”. No klasiskā repertuāra it bieži

svinīgos un emocionālos brīžos, piemēram, dzelzceļa stacijās uz perona, jauniesauktos pavadot, atskanēja Jāņa Norviļa „Svēts mantojums”, „Mūsu zeme”, Jēkaba Graubiņa „Daugavas vanagu dziesma”, Jāņa Mediņa „Tev mūžam dzīvot, Latvija”, dziesma no kinofilmas „Zvejnieka dēls” – „Pie dzintara jūras” (338. lpp.). Kāda mētrieniete atceras sava brāļa iesaukumu Latviešu leģionā 1943. gada 3. augustā: „Uz Madonu mūs aizveda ar Pamatu pienotavas automašīnu. Madonā iebraucām ap pulksten desmitiem vakarā. Pilsēta bija aptumšota, klusa un drūma. Stacijā stāvēja preču vagoni, tajos ieklāti salmi, kuri visiem aizbraucējiem nepietika. Jauniesauktie, kopā ar pavadītājiem, drūzmējās stacijas laukumā un pie vagoniem. Atvadu asaras, apkampieni un iestiprināšanās no alus mucinām utt. Emocijas visdažādākās, taču pārsvarā drūmas, nomāktas. Orķestra pie pavadīšanas nebija. Vilciens no Madonas ceļā devās ap pulksten vieniem naktī. Populārākās leģionāru dziesmas mūsu pusē bija „Paliēc sveika baltā bērzu birze”, „Zilais lakatiņš”, „Kad ar uzvaru šo kauju”.

Ar dienišķo uzturu vācu laikā klājās grūti. Tirdzniecībā ieviesa pārtikas un citu preču kartītes. Ar ģenerālkomisāra 1941. gada 24. oktobra rīkojumu pilnpienu drīkstēja izsniegt tikai zīdaiņiem, bērniem un slimnīcām. Pārējie iedzīvotāji varēja dabūt pirkat tikai vāpienu. Mētrienas pagasta vecākais Pēteris Lācis 1943. gada 20. novembrī ziņoja Madonas apriņķa vecākam, ka vāpiens iedzīvotājiem – neražotājiem (kādi bija arī skolotāji) tiks izsniegts pusotra litra nedēļā. No 1942. gada 13. aprīļa ieviesa uz kartītem šādas pārtikas produktu devas – normālpārticējiem nedēļā (gramos): gaļa – 250, taukvielas – 180, maize – 1700, cukurs – 150, barības līdzekļi – 150, kafijas surogāts – 80. Smaga darba strādniekiem produktu devas bija augstākas. Sviests 1943. gada sākumā izzuda un to aizstāja ar gaļu (Aizsilnieks, A.). Mētrienas pagastā 1942. gada martā bija 1707 iedzīvotāji – 780 vīrieši un 927 sievietes. Kādā dokumentā lasāms,

ka tā paša gada 1. oktobrī neražotājiem izsniegta iepirkšanās kartītes: Mētrienā – 224, Ļaudonā – 736, Saikavā – 361 un Sāvienā – 70. Savukārt 1943. gada 1. jūlijā izsniegta smēķētāju kartītes: Mētrienā – 499, Ļaudonā – 780, Saikavā – 673, Sāvienā – 329. Ar iztiku vieglāk tika cauri lauksaimnieki – ražotāji. Liels iztrūkums pastāvēja grādīgo dzērienu ziņā. Piemēram, Cesvaines aizsargu nodaļas priekšnieks 1944. gada martā lūdza tik augstu amatpersonu kā Madonas apriņķa vecāko: „Sakarā ar nodaļas rīkoto O. Kalpaka piemiņas vakaru š. g. 5. martā, kad reizē paredzēta arī teātra izrāde, laipni lūdzu piešķirt aktieru vakariņām dažus litrus degvīna”. Piešķirta trīs litrus. Savukārt Madonas pilsētas tautskolas pārzinim Kārlim Gaujēnam piešķirti pieci litri degvīna „skolas saimniecisko lietu kārtošānai”. Varbūt, ka Jānis Antēns arī mēģināja šo precī iegādāties skolas vajadzībām? Kāds tad bija vācu laika šņabis? To grāmatā „Pliks rakstnieks laikmetu vējos” (R., 2009) uzskatāmi raksturo nesen mūžībā aizgājušais humora un satīras meistars Andrejs Skailis, pie tam dokumentāli stingri ievērodams patiesību: - „Tas bija vācu trīsdesmitdivgrādīgais šņabulis, ko tauta pamatoti sauca par miroņūdeni. Zemie grādi nebija vienīgā miroņūdens neilme. Pēc norišanas kaklā palika savāda, salkana piegārša, turklāt pudeles stikls pēc izdzeršanas iekšpusē pārvilkās ar bālganu miglu. Lauku papiņi, kuri zināja pilnīgi visu, miglas rašanās iemeslu izskaidroja vienkārši – friči miroņūdeni taisa no zāģu skaidām un vecām pazolēm, tur tā vaina! Lai posts būtu vēl lielāks, visi pie pretīgā miroņūdens nemaz netika, to deva vienīgi piena, gaļas, kartupeļu un citu produktu piegādātājiem”.

Vācu saimnieciski – politiskais režīms Latvijā bija skarbs, bet kā tad cilvēki dzīvoja Staļina pārvaldītajā Padomju Savienībā, it īpaši neokupētajā Krievijā? Vairāk kā bēdīgi. Smags piespiedu darbs, sodi un represijas, ieslodzīto koncentrācijas nometnes, milzīga nabadzība. Kolhozos par vienu izstrādes dienu 1943. gadā samaksā deva vienu glāzi graudu (180 g) un vienu kartupeļu bumbuļi (110 g). Galvenais zemnieka iztikas avots bija kartupelis, piekožot klāt gurķi vai sēnes (PSRS zemniecības vēsture, 3. sēj. – M., 1987, 358. lpp.). Kolhoznieces Ksenijas Bazanovas stāsts: „Karalaikā kolhozs slaucējām deva vīzveidīgus apavus – „stupņas”, bet drīz pēc kara sāka izsniegt gumijas zābakus. Liksmība! Pie tam vēl mums, slaucējām, maksāja 5 kapeikas par izstrādes dienu. Ko labāku vēl varēja vēlēties!” (Pavlovs, A. Šī rūgti saldā maize. – Kubiševa, 1989, 28. lpp.). Krievijas vēsturnieks S. Papkovs savā pētījumā „Soda tiesas PSRS darbā frontē 1941. – 1945. gados” raksta: „Ārkārtējie darba likumi kardināli izmainīja pilsētu iedzīvotāju struktūru. Rūpnīcas un ieslodzīto darba nometnes, specnometināto grausti un zemniekus, ar tūkstošiem piespiedu kārtā mobilizētiem cilvēkiem, veidoja īpašu kopienu, kurā cietums un brīvība pārvērtās par visai nosacītu ikdienā. Robeža starp ieslodzītajiem un algotiem strādniekiem tuvinājās un brīžiem izzuda. Laiku pa laikam šie cilvēki apmainījās vietām” („Voprosi istoriji”, 2011,

12. nr., 74. lpp.). Pēc šādu „labumu” uzskaites un pārdzīvojumiem Baigajā gadā, nav jābrīnās par Latviesu leģionāru izmisīgo cīņu pret boļševismu un lielo cilvēku emigrācijas vilni no dzimtenes.

1944. gada 5. augustā Mētrienā ienāca Sarkanā armija. Līdz vietējās pašvaldības nodibināšanai pagastā kādu brīdi valdīja militārā „čeka”. Pēc tam par pirmo izpildu komitejas priekšsēdētāju iecēla kalēju Pēteri Piņķi.

Vēsturniece Ināra Bērziņa savā pētījumā „Skolu darba atjaunošana Padomju Latvijā (1944. – 1945. g.)” rakstīja: „Atbrīvotajā Latvijas PSR teritorijā tūlīt pēc okupantu padzišanas sākās plānveidīgs un mērķtiecīgs padomju varas atjaunošanas darbs. Īpaša loma tajā bija Latvijas K(b)P Centrālās komitejas izveidotajām operatīvajām grupām. Arī skolu darba atjaunošanai tika izveidota šāda grupa. 1944. gada 30. jūlijā Ludzā Latvijas PSR Izglītības tautas komisariāts izdeva savu pirmo pavēli atbrīvotajā Latvijā – „Apriņķu un pilsētu izglītības nodaļu vadītājiem. Par skolotāju iesaistīšanu darbā un viņu darba algas noteikšanu”. Pavēlē norādīja, ka darbā iesaistāmi visi skolotāji, kuri pēc attiecīgās teritorijas atbrīvošanas palikuši savās vietās un vēlas strādāt skolās. ... LK(b)P Centrālā komiteja un valdība īpašu uzmanību pievērša kadru jautājumam. To risinot, bija nepieciešams uzskaitīt atbrīvoto rajonu skolu darbiniekus un iestādes, uzzināt aptuvenu skolas vecuma bērnu skaitu. Tāpat bija jāizraugās un jāieceļ skolu direktori vai viņu vietas izpildītāji, kuriem bez citiem pienākumiem bija jānodrošina telpas un inventārs mācību darba uzsākšanai, jāorganizē skolu remonts un kurināmā sagāde” (Latvijas skolu un pedagogijas vēstures problēmas: Zinātniskie raksti. – R., 1976, 154. – 155. lpp.).

Rakstā minēts arī, kādu postu fašistiskie iebrucēji nodarījuši Latvijas skolām, taču par Mētrienas Jānis Pakārklis atceras ko citu: - „Skolai bija ērģeles ar divrindu klaviatūru un kāju minamu plēšu. Ērģeles izjauca sarkanarmieši, meklēdami tajās ieročus. Ieročus neatrada, bet ērģeles gan bija pagalam. Stabules vēl ilgi mētājās pagalmā” („Mētrienas Dzīve”, 2006. g. aprīlis, 9. lpp.).

Jāni Antēnu padomju vara tāpat atzina par pieņemamu skolas direktora amatā. Pedagogu sastāvs gan izmainījās, bet par to nedaudz vēlāk. Tagad pakavēsīsimies „Dreimaņu” Rasmus Pakārklis (1935 – 2009) atmiņās, kura pēc precību uzvārda pazīstama kā Prīliņa: „1944. gada rudenī karš vēl nebija beidzies, bet mēs mācījāties padomju laika skolā. Uz skolu gājām basām kājām, līdz iestājās sals. Skolā tūpējām uz nosalušajām kājiņām, kamēr tās sasila. Kad sāka snigt, tētis no koka pagatavoja koka klikatas. Tās tad arī vilkām kājās uz vilnas zeķītēm. Visgrūtākais bija pats pirmais gads. Vēlāk jau šur tur atrādām pa šņorzābakam, tas nekas, ka reizēm zābaks katrā kājā bija savādāks. Ak, vai, kā mēs bijām ģērbusīes! Dažam pufaika, citam mamma vecie svārkī... Bet toreiz nevienam neienāca prātā par kādu pasmieties.

Skolā pirms tam atrādās lazarete, kurā ārstēja ievainotos karavīrus. Mums, bērniem, vispirms skolu vajadzēja iztīrīt. Visās telpās

mētājās asiņainas lupatas, bintes, tukšas zāļu pudelītes. Lielākie zēni aiz skolas izraka bedri, uz kuriem nesām visu, ko varējām atrast. Es atradu sanitāra somiņu ar sarkana krusta zīmi. Tā kalpoja par manu pirmo skolas somu. Līdz tam mamma manas grāmatas un skolas piederumus sēja lakatiņā. Vēlāk tētis no finiera izgatavoja somu. Uznāca ziema. Skolā mums visu nācās darīt pašiem. Tikai retajam atnāca palīgā tēvs. Zēni mežā zāģēja malku, bet mēs, mazākie, garā rindā sastājušies, no meža līdz skolai, cits citam padēvām pagales. Drīz vien šķūnītis bija pilns. Mans tētis skolas vajadzībām izgatavoja solus, jo vecie bija sazāģēti malkā... Pirmo ziemu sēdējām pie gariem galdiem, uz gariem soliēm. Vienā telpā kopā mācījāties trīs klases. Mācījāties cītīgi, petrolejas lampu gaismā.

Pagāja ziema. Pienāca pavasaris ar ziedošām vizbulēm un garšīgām skābenēm. Māmiņa bieži pieminēja dēliņu Jāni, kuru paņēma frontē. Bira asaras, jo nepienāca nekādas ziņas. 1945. gada 9. maijā visi skolēni un skolotāji sapulcējāties lielajā zālē. Skolas direktors paziņoja prieka vēsti, ka beidzies karš. Kopīgi dziedājām Padomju Savienības himnu un dažādas karalaika dziesmas. Dziedot – „Kad pārnāksi, bāleliņ, no karalauka”, man sāka birt asaras, domājot par brālīti. Raudāja daudz, jo reti kurās mājās nebija ienākusi kara bēda. Skolotāji visu saprata. Man toreiz bija deviņi gadi. Tās izjūtas nekad nav aizmirstamas” („Mētrienas Dzīve”, 2007. g. aprīlis, 5. lpp.).

Pārskati par Madonas apriņķa skolām arhīvā rodami sākot no 1945./46. mācību gada. Tajos dominē statistika. Skaitļus, kas raksturo Mētrienas nepilno vidusskolu, sniedzis skolas direktors Jānis Antēns. Un tā uzzinām, ka 1945./46. mācību gadā Mētrienas skolā zināšanu apguvi sāka 189 skolēni, 72 no viņiem dzīvo internātā. Skolotāji bija septiņi: Antēns Jānis (direktors), Antēna Vīlma, Eihentāle Rīta, Gailītis Jānis, Krastiņš Ernests, Viksniņa Kristīne, Zvaigzne Aleksandra. Jānis Gailītis skolotāja gaitas uzsāka vēlāk par citiem, jo, kā latviešu leģionārs, viņš zināmu laiku pavadīja karagūstekņu nometnē pie Maskavas. Tāpat kā okupācijas gados, skolā ir septiņas klases, bet pirmziemnieku saradies tik daudz – 61, ka viņiem jāierīko paralēlā klase. Astoni bērniņi mācību gada laikā izstājās no skolas, palika 53, no kuriem uz otru gadu 1. klasē atstāti četri (7,5%). Skolēnu skaits pārējās klasēs bija šāds: otrā klasē – 32, trešā – 36, ceturtā – 20, piektā – 13, sestā – 19, septītajā – 8. No septītklasniekiem trīs mācību gada laikā skolu atstāja, vienam pārbaudījumi atlikti uz rudenī, un tā 1946. gada pavasarī skolu absolvē četri audzēkņi (sk. foto). Laikraksta „Madonas Arājs” 1946. gada 15. maija numurā ievietots raksts „Nes sauli sirdī pats un sildi citus” (skolas sarkanā stūrīša devīze). Tajā paslavēta Mētrienas nepilnā vidusskola, kura rosīgi gatavojas mācību gada noslēgumam, īpaši pēdējā klase. Skolā noorganizēti vairāki pulciņi, tostarp radio pulciņš, kuru vada J. Antēns. – „Septītās klases skolniekam Ritvaram Prodam zib acis, klausoties skolotāja J. Antēna

turpinājums no 11. lpp.

paskaidrojumos par radiotehniku. Varbūt Ritvars dienās gribēs kļūt par radioinženieri? ... Labi domrakstus raksta Verners Upītis. Tās pašas klases skolniecei Maigai Liepiņai skaistais, tīrais rokkraksts liecina par precizitāti darbā un noteiktību”.

Aprīnka skolotāju konferencē, 1946. gada augustā, atkal atzinīgi novērtēts J. Antēna darbs: „Jāņem priekšzīme no rosīgākajiem skolu direktoriem, kāds ir, piemēram, b. Antēns Mētrienā. Viņa skolā veikti iestiklošanas, izbalsināšanas, krāšņu pārmūrēšanas un jumtu izlabošanas darbi, pie kam Mētrienā būvmateriālu ziņā visas tās pašas grūtības, kas citur” Minētajā konferencē skolotāji varēja aplūkot arī skolu sienasavižu izstādi. Tās novērtējumā, starp citu, lasāms: „Ļoti uzmanīgiem jābūt, zīmējot valsts vadošo darbinieku portretus, piemēram, Mētrienas skolas avīzē „Saules stars” zīmētie V. Ļeņina un J. Staļina portreti izdevušies vāji”... Pārskatā par 1946./47. mācību gadu, kuru J. Antēns ir iesniedzis aprīnka Tautas izglītības nodaļai 1947. gada 21. jūnijā, skolas nosaukums figurē cits, proti – „Mētrienas pagasta 7 – kla-

sīgā pamatskola”. Skolas materiālās bāzes raksturojumā bieži lietots vārds „nav”. Vingrošanas zāles nav, šautuves nav, speciālas telpas karakabinetam nav, bet sporta laukums ir. Skolas bibliotēkā kopējais grāmatu skaits – 614. Skolēnu kopskaits attiecībā pret pēmo gadu pieaudzis, nu tas ir 216, pie kam pirmajā klasē mācās 75 bērni, otrajā – 48, trešajā – 25, ceturtajā – 34, piektajā – 16, sestajā – 9 un septītajā arī 9, no kuriem 1947. gada pavasarī skolu absolvē 7. Karalaiks ir aizkavējis skolā iešanu, tāpēc, piemēram, pirmajā klasē mācās arī par septiņiem gadiem vecāki bērni. Septiņdesmit piecu pirmklasnieku vecums sadalās šādi: 7 gadi – 23 (30,6%), 8 gadi – 23, 9 gadi – 19 (25,3%), 10 gadi – 7 (9,3%), 11 gadi – 2, un 12 gadi ir vienam zēnam. Mācību gada laikā no skolas izstājušies 33 audzēkņi (15,3%). Iemesli tam varēja būt dažādi, taču iespējams, ka daļa skolēnu pārtrauca mācības pavasara sējas laikā, jo dzīves apstākļi bija skarbi un nācās palīdzēt vecākiem tikt galā ar daudzajiem darbiem.

Jānis Antēns, tāpat kā agrāk, aktīvi darbojās pagasta sabiedriskajā un kultūras

dzīvē. Mētrienas pašdarbnieki ar panākumiem piedalījās koru un teātra izrāžu skatēs Madonā. Starp citu, 1948. gada Madonas aprīnka Dziesmusvētkos, apvienotais Sāvienas – Laudonas – Mētrienas koris J. Antēna vadībā, balvā saņēma Goda rakstu.

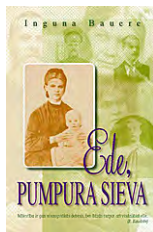
Jānis Antēns nodibināja ģimeni Mētrienā. Par viņa dzīvesbiedri kļuva bijusī Laudonas skolotāja Vilma Lauva. 1945. gada 5. februārī pasaulē nāca viņu dēls Normunds Antēns – nākamais filozofs, daudzu filozofijas, vēstures un citu humanitāra satura grāmatu veidotājs latviešu valodā, izdevniecības „Zvaigzne” vadošais redaktors. Jāņa Antēna labo darbu veikumā varētu atzīmēt arī to, ka viņš skolā uzaicināja strādāt mētrienieti Aleksandru Zvaigzni (1915 – 1979), kurai kopš bērnības interesēja literatūra un mūzika. Arī viņa vēlāk kļuva par atzīstamu pedagoģi un kordirģenti Laudonā, taču pamati tam ielikti Mētrienā.

Dzīvē nekas nestāv uz vietas, un visu lietu galvenais izkārtotājs Šaisaulē aizveda Jāni Antēnu uz Sāvienas 7 – klasīgo pamatskolu pildīt tur direktora pienākumus.

Austris Apsītis

Jaunākās grāmatas

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

Inguna Bauere. Ede, Pumpura sieva. Lasītāju jau iemīļoto romānu „Lizete, dzejniekam lemtā” un „Skolas Līze” autore, piedāvā jaunu stāstu par ievērojama latviešu vīra dzīves biedreni, līdzgaitnieci un iedvesmotāju – Ede, pirmās atmodas dzejnieka Andreja Pumpura

sievu. Šajā romānā rakstniece atkal ved lasītāju uz 19. gadsimta pēdējām desmitgadēm, kad Latvijā, īpaši Vidzemes novadā, plauka jaunlatviešu kustība, aktīvi rosījās kultūras dzīves kopēji un tapa pirmie augstvērtīgie literārie darbi – sākās pirmā nacionālā atmoda. Savdabīgi un pārsteidzoši cilvēciski romānā atklājas šī laikmeta legendāro personību tēli, tostarp – dzejnieka, tautas eposa Lāčplēsis autora Andreja Pumpura tēls. Rakstniece uzdod vārdos neizteiktu jautājumu: ko mēs patiesībā zinām par cilvēkiem, kas slēpjas aiz latviešu literatūras hrestomātiskajiem tekstiem, aiz sausiem biogrāfiskiem faktiem, aiz pieminekļu vaibstiem? Ko mēs zinām par apstākļiem, kādos tapa šie teksti, kurus jau otro gadsimtu māca skolās, un – ko ģeniāla darba tapšana prasa no ģeniāla tuviniekiem? Dailrūnīga atbilde uz šo jautājumu ir Edes, Pumpura sievas – ikdienišķas, praktiskas sievietes – tēls. Taču vai bez šīm sievietēm, uz kuru pleciem gulstas mājas rūpes, bērnu audzināšana un domas par dienišķo maizi, ģeniāli darbi maz būtu tapuši? Romānā paralēli Pumpura sievas dzīvesstāstam risinās arī otrs stāsts – vēstījums par Edes māsasmeitas, vēlākās rakstnieces un kultūras darbinieces Angelikas Gailītes-Miķelsones, bērnību un jaunību. Šis stāsts it kā sagādā atsvāru, pretspāru Edes dzīvei, rādot,

ka visos laikos bijušas latviešu sievietes, kas rūpējušās ne tikai par dienišķo sadzīvi, bet arī pašas tiekušās uz gara gaismu. Kāda cena par to tiek maksāta? Atbildes uz šo un citiem jautājumiem – lasītāja paša ziņā.

Apģāds *Jumava* laidis klajā rakstniece un žurnālistes **Marinas Kosteņeckas** grāmatu **Vēstules no mājām**. Grāmatu rakstniece ir veidojusi, tajā iekļaujot sava tēva vēstules, ko viņš bija saņēmis no ģimenes, atrodoties Gulaga nometnē.

„Jūsu priekšā, dārgie lasītāji, vēsturisks dokuments – manu vecāku Gulaga laika sarakste. Taču šīs vēstules, kas 10 gadus ceļoja no Rīgas uz Vorkutu (mammās vēstules) un no Vorkutas uz Rīgu (tēva vēstules), man tagad šķiet ne tik daudz kā unikāls dokuments, cik apbrīnojams cilvēku dvēseles gaišuma triumsfs. Šai sarakstē nav ne stindzinošu Gulaga šausmu aprakstu, ne gaušanās par *tautas ienaidnieka* ģimenes locekļu beztiesisko stāvokli sabiedrībā, lai arī kā viens, tā otrs viegli nojaušams starp rindiņām. Un tomēr tam visam pāri kā dzīvi apliecinoša esības himna skan Mīlestības uzvara” tā grāmatas ievadā raksta Marina Kosteņeckā.

Jaunākais rakstniece, žurnālistes, vēsturniece un publicistes **Laimdotas Sēles** detektīvromāns **Poga ar sudraba rozi** ir aizraujošs, romantisks romāns jebkuram vecumam un gaumei! Romāna galvenā varone Dina Zandere ļaus noticēt, ka dzīve dod otru iespēju iemīlēties un sasniegt jaunas virsotnes brīdī, kad, šķiet, visa pasaule ap tevi un tevī grīkst.

Linda Nemiera (Dreimane) 2011. gadā saņēma Lielo lasītāju balvu par romānu „Vilcenes stāsts.” **Kaķa lāsts** ir latviešu fantāzijas rakstniece trešā grāmata.

Mēdz teikt: kaķa lāsti debesīs nekāpj... bet kam lai sūdzas, ja viena mulķīga atgadījuma dēļ dzīve sagriežas kājām gaisā? Tikai labi, ka kaķi vienmēr uz tām arī nokrīt...

Reklāmas firmas darbiniecei Leonīdai Fēliksai ir iespēja pašai uz savas ādas pārliicināties par abu šo parunu patiesumu. Pēc nepatīkama incidenta darba pasākumā viņas dzīve neatgriezeniski mainās, un liekais apspalvojums nav vienīgā problēma, ar kuru meitenei nākas tikt galā.

Romāns „Kaķa lāsts” ir neparasts, jo tajā apvienojas gan fantāzijas žanra, gan detektīva iezīmes, aizraujošs sižets un lielisks humors.

arī romāna kinoversija „Kalpone”.

Džeksonas pilsēta ASV, 1962. gads. Laiks, kad Dienvidu štatos sabiedrība vēl daļas divās pilnīgi nošķirtās daļās – baltajos un melnādainajos – un rasu integrācija ir tikai sapnis, kas nule jaušams pašās jaunākajās vēsmās. Divdesmit divus gadus vecā Skītere atgriežas mājās ar koledžas diplomu, bet bez konkrētiem nākotnes plāniem. Tumšādainā kalpone Eibilīna, dzīves gudrības un mīlestības pilna sieviete, auklē jau septiņpadsmito balto bērnu, taču viņas draudzene Minnija asās mēles dēļ kārtējo reizi zaudējusi kalpones darbu. Kas

turpinājums 14. lpp.

Krāsaina un piepildīta diena ...

LĪDZCILVĒKS

„Tu saki –
Pelēka diena ...
Ņem un izkrāso!”

Tas – tavos spēkos!” /B. Debeļska/

Agrais 3. marta rīts ir apmācies un šķiet pavasara pelēks. Bet nē, ja ieskatos vērigāk, pavasara rītam ir daudz dažādu krāsu: sniegam – baltā, koku siluetos manāmi brūnie un zaļie toņi, bet, braucot cauri Madonai, pilsēta iemirdzas laternu zeltainos toņos ...

Un es zinu, ka šī diena nepavisam nebūs pelēka, jo Salacgrīvā notiks skaists pasākums, kas veltīts Starptautiskajai sieviešu dienai un Latvijas aktīvajām sievietēm – līderēm.

Sieviešu tiesību institūts šādos svētkus sievietēm rīko kopš 1997. gada, bet sesto reizi tiek rīkots konkurss un piešķirta Gada balva 300 latu vērtībā sievietei līderei, kura paveikusi kaut ko sabiedrībai nozīmīgu. Pasākums reizē ir arī kā sieviešu konference, kurā tiek apspriesti dažādi aktuāli jautājumi, tiek sniegts ieskaits Sieviešu dienas svinību vēsturē, tiek pieņemta Sieviešu tiesību institūta izstrādāta politiska rezolūcija. Pasākuma ideja pieder Sieviešu tiesību institūta Valdes priekšsēdētājam Lailai Balgai.

Interesanti, ka Starptautiskā sieviešu diena tiek svinēta jau vairāk kā 100 gadus un tā nav saglabātā tradīcija no padomju laikiem, kā mēdz uzskatīt. Pirmo reizi Sieviešu dienu sāka svinēt 1909. gadā ASV, bet 1910. gadā vācu sociāliste Klāra Cetkina ierosināja sākt svinēt starptautisku sieviešu solidaritātes dienu. No 1911. gada to svinēja jau Vācijā, Austroungārijas impērijā, Dānijas karalistē un Šveicē. Bet 8. martā šo dienu lielākajā daļā Eiropas valstu sāka svinēt 1914. gadā.

Konferencē apstiprinātā rezolūcijā teikts, ka sievietes par maz iesaistījušās dažādu lēmumu pieņemšanā Latvijā, jo Latvijā no iedzīvotāju skaita 54% ir sievietes, bet tikai 23 no 100 saimības deputātiem ir sievietes, tikai 4 no 14 ministriem ir sievietes un tikai 34% privātais bizness ir sieviešu rokās. Rezolūcijā teikts, ka Latvijas sievietēm ir svarīgi apzināties sevi un iesaistīties valsts attīstībā.

Šogad, izvērtējot pieteiktās pretendentes konkursu balvai, Sieviešu tiesību institūts par galveno vērtēšanas kritēriju izvirzīja ieguldījumu citu sieviešu iekļaušanā sabiedriskajā dzīvē 2011. gada laikā.

Kandidātu sarakstā bija 24 sievietes līderes no visas Latvijas: Janīna Ancāne no Vārkavas novada, Emīlija Spalve no Garkalnes, Ārija Olande no Rīgas, Laima Barone no Pļaviņām, Valentīna Briška no Varakļāniem, Irīna Tīre no Liepājas, Ausma Dzintare no Nicas, Benita Spalviņa no Atašienes, Ligita Tumanova no Madonas novada, Ināra Reimane no Garkalnes, Inta Bergmane no Rīgas, Anna Leivalde no Talsiem, Brigita Dreize no Liepājas, Emīlija Vancāne no Talsiem, Ināra Muižniece no Cesvaines, Gundega Zeme no Rucavas novada, Ilze Ličīte no Cesvaines, Biruta Austrupa no Talsiem, Terēzija Mackare no Rīgas, Staņislava Poče no Varakļāniem, Hedviga Inese Podziņa no Salacgrīvas, Valda Stadgale no Rucavas, Iveta Valeine no Garkalnes un Maiga Sāre no Salacgrīvas novada.

Laureātes.

Madonas novada pārstāves.

Prieks par to, ka no Madonas novada konkursam bija izvirzīta darbīgā sieviešu biedrības „Ābele” vadītāja Ligita Tumanova. Jau gandrīz desmit gadus Ligita vada Mētrienas pagasta sieviešu klubu un šajā laikā ir noorganizējusi ļoti daudz saturīgu un neaizmirstamu pasākumu – tās ir skaistās ekskursijas pa Lietuvu, Poliju, Igauniju, dažādi mācību un izziņas braucieni pa Latviju, kā arī nodarbības sievietēm dažnedažādu zināšanu un prasmju apguvei.

Galveno balvu ieguva Valda Stadgale no Rucavas, bet visas pārējās izvirzītās sievietes saņēma pateicības rakstus, krāšņus ziedus, dāvanas, un katrai veltītas dzejas rindas.

Šīs visas sievietes ir līderes kādā kolektīvā, privātuzņēmumā vai biedrībā, nu gluži kā stiprākās dzērves savam lielākam vai mazākam kāsim priekšgalā, kuras uz sevi uztver stiprākos vējus un rāda ceļu pārējām.

Visiem svētku dalībniekiem tika veltīts Salacgrīvas kultūras nama kolektīvu koncerts. Košos tērpos tērti mazi un lieli dejotāji izdejoja raibu raibos deju rakstus uz kultūras nama skatuves un dziedātāji izdziedāja skanīgas un sirsnīgas dziesmas. Visas dienas garumā bija pieejams mājamatnieku darinājumu tirdziņš, kurā varēja apskatīt un iegādāties brīnišķīgus

darbīņus, veidotos ar izdomu un sirds siltumu. Bet AS „Brīvais Vilnis” noorganizēja visiem svētku pusdienas.

Lai Ligītai un visām pārējām svētku dalībniecēm šī diena Salacgrīvā paliek atmiņā ar visjaukākajām emocijām.

Bet mums lai tiek pasākumā izskanējuši atziņa: nevajag gaidīt no citiem, no politiķiem, ka tie visu mūsu valstī nokārtos, bet gan pašiem aktīvi iesaistīties un darboties, veidot savu dzīvi.

„Tu saki –
Pelēka diena...
Ņem un izkrāso!
Dod smieklam
Sudraba dzirksti,
Mīlai – sārto liesmu,
Saulēi – zeltīto staru,
Cerībai – zilo gaismu.
Vēl dzīvības zaļo
Piekrāso droši klāt.
Un skaties,
Kļūst diena par
Krāšņu varavīksni.”

/Brigita Debeļska/

Valdas Otvares teksts un foto

Dzīvi nedrīkst vien dzīvot
Un vīnu ar steigu dzert,
Vajag iet caur pasauli mīlot
Un baudu no mirkļa tvert!
Par grūtībām nedrīkst domāt,
Tās vajag darīt un viss.
Var akmeņi būt tev somā
Un tās var būt debesīs.
Un vecumu nedrīkst gaidīt,
Tas jau tāpat reiz nāks.
Ja vari par likstām smaidīt,
Tad laiks tevi nepanāks.

(Gunta Kraulere)

Sveicam aprīļa jubilārus!

Andrejam Sidoram	24.04.	– 25
Albertam Stafekim	14.04.	– 25
Irēnai Titovai	26.04.	– 25
Ingai Brokai	13.04.	– 35
Līvijai Siliņai	28.04.	– 35
Austrim Treknajam	11.04.	– 35
Vitālijam Frolovam	13.04.	– 40
Indrai Jeremejevai	16.04.	– 40
Daigai Tomiņai	30.04.	– 40
Natālijai Družekai	24.04.	– 45
Valdim Gricmanim	28.04.	– 45
Valdonim Kalniņam	18.04.	– 50
Andrim Staļiunam	01.04.	– 50
Valdim Kaminskim	14.04.	– 55
Sergejam Orlovam	08.04.	– 55
Jānim Paeglim	22.04.	– 55
Valentīnai Zepai	16.04.	– 55
Jurim Jefimovam	24.04.	– 60
Gunāram Gigulim	05.04.	– 70

turpinājums no 12. lpp.

saista šīs trīs ārēji tik atšķirīgās sievietes? Vai viņām izdosies īstenot savu slepeno, riskanto projektu, drosmīgi pārkāpjot laikmeta un vides radītos ierobežojumus?

Tonija Morisone. Žēlastība. Grāmatas tēma – melnādainās sievietes un verdzība ASV. Šis ir stāsts par četrām dažādām sievietēm, kuras liktenis ir sasaistījis kopā... Katrai no viņām ir savs stāsts, gan indiānietei Līnai, gan visgrūtāk saprotamajai Bēdai un viņas iedomu Dvīnei, gan mazajai Florencai, kuru atdevusi prom pašas māte un viņu saimniecei Rebekai, kuru uz Ameriku vecāki aizsūtīja, lai viņa kļūtu par sievu svešiniekam. Katrai no viņām ir jāiziet savs ceļš, un katru no viņām dzīve cenšas salauzt. Vai salauzt var katru? Ja labi lauž, jā. Sevišķi jau vīriešu pasaulē, kur sievietes nedzīvo. Sievietes pieder, tiek lietotas un paklausa. Bet par spīti visam, viņas dzīvo, viņas jūt un mīl, un nīst. Viņas cenšas saprast.

Tonija Morisone savos darbos ir atklāta un tieša. Sievietes pasaule tajos atklājas nežēlīgā kailumā. Spriedze un kaislības, kam pakļaujas grāmatas varones, ir tik spilgtas un iespaidīgas, autore radītie tēli tik jutekliski un dzīvi, ka Tonija Morisone saņēmusi visaugstākos literāros apbalvojumus – Pulicera prēmiju un Nobela prēmiju literatūrā.

Sērijā „Lata romāns” šogad iznākušas grāmatas: **Jāņa Valka Verķumāte, Monikas Zīles Ar tādām neprecas, Ingunas Baueres Ādama gredzens** un **Ērika Lansa Vai mēs tiksimies vēlreiz..**

Materiālu sagatavoja bibliotekāre
Jolanta Vītola

Mūžs bērzu sulu krūze,
Un dārgumiem pilns kauss,-
To šodien dzīves vēji
Tev līksmi dzied pie auss.
Tev nolemts pavasarī
Ar sirdi būt arvien,
Jo tās ir palu straumes,
Ko laiks Tev apkārt sien.

Pavasariņus sveicienus sūtām **Austrim Treknajam**, skaistajā jubilejā!
Lai raīts dejas solis, optimisms un dzīvesprieks!

Senioru deju
kolektīvs

**Klājam galdus izbraukumos
(bēru mielastiem, kāzām, svinībām).**

Tālrūni – 29114983,
22019252, 64825668.

Sauleskalna
ēdnīca

Lai mazā meitenīte
Ir kā saules mirdzumiņš.
Izaugs liela, tad būs viņa
Saules takas minējiņa!

(Latviešu tautasdziesma)

Sveicam **Ritu** un **Ervīnu Kraukļus** ar
meitiņas **Martas** piedzimšanu.
Lai bērniņu mīl uz zemes un sargā no
debesīm!

Mētrienas pagasta pārvalde

Apmeklēsim rokdarbu izstādi!

No 17. aprīļa līdz 11. maijam Mētrienas pagasta bibliotēkas telpās apskatāma pagasta rokdarbnieču izstāde.
Laiņi gaidīti!

Bibliotēka apmeklētājus pieņem:

O., C., P., 9.00 – 12.00
13.00 – 16.30
S. 8.30. – 14.00

LĪDZJŪTĪBAS

Tu būsi debesīs, zemē,
Tu vējā un saulē.
Tu savējo sirdis,
Tie tevi neaizmirsīs.

2012. gada 18. martā 90 gadu vecumā mirusi **Monika Ostrovska**.

Lai vieglas smiltis aizgājējai un patiesa līdzjūtība tuviniekiem.

Mētrienas pagasta pārvalde

Man nogura dvēselīte
Šai saulē dzīvojojt.
Dod, Dieviņi, vieglu dusu,
Baltā smilšu kalniņā.

2012. gada 9. aprīlī 89 gadu vecumā mirusi **Marga Eglīte**.

Lai vieglas smiltis aizgājējai un patiesa līdzjūtība tuviniekiem.

Mētrienas pagasta pārvalde

Noriet saule vakarā,
Mežu galus zeltīdama.
Noslīgst klusi sirmā galva,
Saules ceļu aiziedama.

Izsakām patiesu līdzjūtību **Vijai Spīcai** un visiem tuviniekiem,
Moniku Ostrovsku mūžībā pavadot.

Mētrienas pagasta pensionāri

Informācija velosipēdistiem!

Visi, kas vēlas iegūt velosipēda vadītāja apliecību, pieteikties pagasta pārvaldē pie sekretāres.

Apmācības tiks organizētas Mētrienā.

Izdevējs – Mētrienas pagasta pārvalde. Reģ. Nr. 90000054731, pagasta pārvaldes tālr. 64826031, 64826033, fakss 64826031.
Avīzes redaktore Solvita Stulpiņa. Redkolēģija – Valda Otvare, Jolanta Vītola, Līga Pastare, Marija Beģis-Begge,
Vallija Šipola, Eleonora Rimša, Ilmārs Grudulis.

Iespiests SIA "Erante" tipogrāfijā. Tālr. 64860983, 65230115